

χουσιν. οὕτω γὰρ ῥαφει Αειρο
 τειλης· τὸν αἰτὸν ἰὰν ἄρξῃται,
 κύκνοι ἀμυμαρμφοὶ νικῶσιν· αὐ-
 τοὶ δὲ σὺν ἄρρεσι μέγχις.

✕ Prouocator plerunque
 succumbit. iuxta dictum
 Psalms: Dissipa gentes quæ
 bella volunt. Huius sententi-
 æ & in natura & in historiis
 exempla proposita sunt. Sic
 enim scribit Aristoteles:
 Cygni, si aquila pugnandi
 initium fecerit, defensione
 vtentes vincunt. Ipsi vero
 non incoant pugnam.

Θακυδίδης εἶπεν ἦκιστα τοῦς
 πολέμους ἐπὶ ῥήθεις ἀεχρῶ
 ρεῖν.

✕ Thucydides dixit, Mini-
 me bella procedere iuxta
 deliberata. Eodem modo &
 Annibal dicere solitus est:
 Nusquam minus, quàm in
 bello, euentus respondent.

Locus X.

DE BENEFICEN-
 TIA ET LIBE-
 ralitate.

Αἰξίερξης ὁ Ξέρξης ὁ μα-
 κρόχρη ἀποσταθροῦς εἶς,
 ἔλεγε, ὅτι τὸ ἀποσταθρῶν εἶς
 ἀφελὲν βασιλικῶν τερόν ἐστι.

Artaxerxes Xerxis filius,
 cognomento Longimanus,
 dicere solebat, Multo rega-

lius esse addere aliquid,
 quam adimere.

Φίλιππος ὁ Αλεξάνδρου
 πατὴρ τοῦ Φίλιππου τῆς Μακεδονίας
 ἀνερχόμενος αὐτὸς ἡμιμόρφος
 ἔειπεν, ὅτι ἡνίκα διήλθον εὐθυσίας,
 ὁμηροῦν, ἔπειτα ἢ μηδὲ μίαν
 παρ' αὐτοῦ δωρεάν ἔλαβον ἡμι-
 μόρον, Μὴ με, εἶπεν, ἀφαιρῶ το
 αὐτὴν τὸν δωρεάν, ἔλαβον
 ἡμιμόρφον.

✕ Philippus Alexandri pa-
 ter, cum Thebis esset obfes,
 Philonis Thebani hospitis
 vltus est, multisque insuper
 beneficiis ab eo affectus, Is
 cum vicissim nihil muneris
 a Philippo accipere vellet,
 Ne me, inquit Philippus,
 beneficentia superatum,
 hac laude spoliés, quod ha-
 ctenus a nemine beneficiis
 victus fuerim.

Ὁ αὐτὸς ἔλεγε, Τῆς ἀποστα-
 θρῶς εἶς δίδονται, ἢ τῆς ἀποστα-
 θρῶς εἶς δίδονται, τὴν δωρεάν μετὰ τὴν
 εἶς.

✕ Idem dicebat: Munus
 non vsu rei oblatae, sed stu-
 dio & animo dantis ponde-
 randum esse.

Περικλῆς πρὸς τῶν φίλων
 Αλεξάνδρου ἀπὸ τῶν περὶ οὐκ
 εἶς δωρεάν, ἐκείνου περὶ
 τῆς δωρεάν, αὐτὸς
 ἢ φησὶν, ἡμιμόρφον, ἡμιμόρφον, ἡμιμόρφον.

Σοίρα, εἶπει, λαβεῖν: ἐμοί δ' ἔχ
 ἔστιν ἀδουάν.

✕ Alexander cum Perillus
 quidam, ipsius amicus, fili-
 abus suis ab eo dotem pete-
 ret, iussit illū capere talenta
 quinquaginta, Cumque is
 resposidisset, decem satis esse,
 Tibi inquit accipere tantū
 satis est, Mihi vero non satis
 est, tantum dare.

Ξενοκράτη τῷ φιλοσόφῳ Α-
 λέξανδρος πενήτην ἔλαβε τὰς πε-
 ντήνας, ὡς ἐκ ἐξ ἑαυτοῦ, μηδ' ἐ-
 σθαι φήσας, ἤρωτησεν εἰ μηδὲ
 φίλος ἔχῃ Ξενοκράτης, Εμοί μὲν
 γὰρ, εἶφη, μόλις ὁ Δαρεῖς πάλιστος
 εἰς τὰς φίλους ἤρακε.

✕ Xenocrati Philosopho A-
 lexander quinquaginta ta-
 lenta dono misit: ea cum
 ille recusasset accipere, dice-
 s sibi non esse opus, interro-
 gavit ane amicum vllum
 haberet, cui esset op^o, Mihi,
 inquit vix Darii opes in
 amicos sufficerent.

Ἐπειὶ Ταξίλης εἶς τῶν Ἰν-
 δῶν βασιλέως ἄν, ἀπέντησας
 πρὸς ἐκλείτο μὴ μίσησθαι, μηδὲ
 πολεμεῖν Αλέξανδρον, ἀλλ' εἰ
 μὲν εἰν ἤπιον, ὁ πύργειν, εἰ δὲ
 ἐελπίων δὲ ποιεῖν: ἀπεκρίνατο,
 ὡς αὐτὸς τοῦτου μεγατέρον
 εἶναι, πότερον δὲ ποιεῖν ἑα-
 γήνηται, καὶ φιλανθρώπως αὐτὸν α-
 ζήρμος αὐτῷ, εἰ μόνον σὺ καὶ π-

τέρηκεν αὐτῷ τὴν χάριτα, ἀλλὰ καὶ
 ἠύξησεν αὐτὴν.

✕ Taxiles vnus ex numero
 regum Indiae, occurrens A-
 lexandro, Pronoco, inquit, te
 non ad pugnam, nec ad bel-
 lum, sed ad aliud certaminis
 genus, Si inferior es, a nobis
 accipe beneficium, Sin supe-
 rior, nobis benefacito, Cui
 Alexander, Atque ob hoc
 ipsum nos certare oportet,
 vter benefaciendo superet
 alterum. Et humanissime
 complexus illum, non solū
 non spoliavit ditione, sed
 auxit etiam.

Ἀντίγονος ὁ Μακεδὼν, Αλε-
 ξάνδρου τῶν φίλων υἱὸς ἐν μα-
 γείῳ γενέσθαι δεκέντῳ,
 συμβαλόντῳ ἢ αὐτῷ τῶν
 ἀναλωμάτων καὶ τῶν δαρεῶν
 ἀφαιρεῖν, Οἱ λόγῳ σου, εἶπει,
 ὦ Αλεξάνδρι, περὶ ζῶματῳ
 ἔρχομαι ἀπὸ εἰξας, τὴν φεδωλίαν
 εἰ τῶν βασιλέων, ἀλλὰ τῷ μεγα-
 ρων εἶναι.

✕ Antigonus Macedo, Ari-
 stodemō cuidam, qui coci
 filius esse putabatur, sua-
 denti vt putandiis ac largi-
 tionib^o aliquid detraheret,
 verba, inquit, tua Aristode-
 me, ius olent. Subindicans
 coquarum esse parsimonīā,
 non regum.

Διονύσιῳ ὁ πρῶτον

παῖς

ὡς τὸν υἱὸν εισελθόν, καὶ θεα-
σαμέντος ἑμπορεύτων χρυσῶν καὶ
δορυῶν πολλῶν, ἀνέβησεν, ἐκ-
ἴπιν ἐν σὺν τύρῳ, ὅς ἀφ' ἧν
λαμβάνεις ἀπ' ἐμοῦ ποτηρίων
τῶν ὑπάρχοντων, φίλον εὐθένα σεαυτῷ
πιπιήσκεις.

X Dionysius senior, cum ad
filium ingressus, cōspexisset
vasculorum aureorum &
argenteorum magnam vim,
exclamans, Non est, inquit,
in te regius animus, qui his
poculis, quae a me tam mul-
ta accepisti, neminem tibi
amicum paratis.

Πλούταρχος εἶπεν, οὐχ ἡτ-
τον βασιλικὸν καὶ φιλαίθρων
εἶναι τοῦ μεγάλα δίδοντα, τὸ μι-
κρὰ λαμβάνοντα δὲ δεινῶς καὶ
σεβδύμενος.

Plutarchus dicere solitus
est, Non minus regium &
humanum esse, exigua be-
nevole & placide accipere,
quam magna dare.

Ναζιανζηνὸς εἶπεν, πολλῶν
βέλτων εἶναι, ἢ τὰς ἀξίους
ὀρέσθαι καὶ τοῖς ἀναξίοις, ἢ τὰς
ἀξίους ἀποσερεῖν δέει τῶν ἀνα-
ξίων.

Nazianzenus dixit, Mul-
to melius esse, propter
dignos etiam indignis be-
nefacere, quam beneficiis
priuare dignos metu indi-
gnorum.

Ὁ αὐτὸς εἶπε, Θεὸν μὴ τῇ ἀ-
ξίᾳ εἶδωδμήσει, τῇ δὲ δυνάμει,
& τῇ διαφείσει καρπεφορήσει,
τὴν ἐπίδοσον μεταεῖν.

Idem dicebat, Deum non
ex pretio rei datae, sed ex of-
ferentis facultate & animo
donum aestimare.

Βασίλειος εἶλεγε, τὸν τὸ ἐτε-
ρου λαμβάνοντα, καὶ ἐτέρου
διδόντα, σεσεβήσασθαι, ἀλλὰ
καὶ ὑποκινεῖναι ἀδικίαν τῷ
ἐχθρῷ.

X Basilius dixit, Illum qui
aliena rapit, & largitur
aliis, non misericordiam,
sed extremam iniustitiam
exercuisse.

Ἀριστοτέλης ἀπεθίβεις ποτε
ἔρανον ὑπὸ μαχητῆ, καὶ πα-
ραχόμην, ἐπιδὴ ἐπιλάθειτο
ἡς αὐτοῦ, ὅτι ποιούτω ἔδωκεν,
ἢ τῷ ἀνθρώπῳ, εἶπεν, ἔδωκεν, ἀλ-
λὰ τῷ ἀνθρώπῳ. μαχητῆς
γὰρ ἐν χρεῖα βοηθεῖ χρεσὸς
αὐτοῦ. ἐφίλειται μὲν γὰρ πᾶσι
τὸ δειρρηθῆναι, εἰ μὴ τοῖς πρῶ-
τοις τοῦ δειρρηθῆναι, ὅμως
τῇ φύσει. καὶ ἀγαθὸς γίνεσθαι
δύνατο ὁ μαχητῆς αὐτοῦ.

X Aristoteles increpanti quod
homini malo dedisset ele-
mosynam, Non homini
inquit, dedi, sed humaniti-
ti. Etiam improbis in ne-
cessitate succurrit vir bo-

nus. Debetur enim hoc officium si non meritis illius qui iuuatur, certe naturæ. Et bonus aliquando fieri potest, qui malus est.

Locus XI.

ALITER VIVERE, QVAM DOCEAS.

Τους λέγοντας μὴ τὰ σωθ
δαῖμα, μὴ πτωχῶν ἢ Διο-
γῆνης ἔλεγε μηδὲν ἀμφέρειν
κίβητας. καὶ γὰρ ταύτην μὴτε
ἀκούειν, μὴτε αἰσθάνεσθαι.

✕ Qui de honestate multa loquerentur, nec recte viuerent. Hos Diogenes dicebat Citharæ similes esse, quæ sono prodesset aliis, ipsa nec audiret, nec sentiret quicquam.

Κλειώης ἔλεγε τοὺς αἰθεροῦ
περιπατῆρας ὁμοίον ἢ πύργῳ τῆς
λύρας, αἱ κελεύει φθεγγεῖσθαι,
αὐτὸν οὐκ ἀκούειν. ἡσοδὲ εἰς αὐ-
τοὺς αἰ τοῦ περιπατῆρος κελεύει
μὴ διδάσκειν, τὴν ζωὴν δὲ τῆς
διδακταίας ἀλλοτρίαν ἀπέχουσαν.

Cleanthes dicere solebat, Peripareticis idem accidere, quod Lyris, quæ cum aliis bene sonent, seipsas non audiunt: Sentiens Peripareticos præclare quidem docere, sed vitam a doctrina longè lateque distare.

Θαλῆς ἐρωτηθεὶς πῶς αὐ-
τὸν εἰς τὴν ἀρετὴν ἐκτρέφει, εἰς αὐτὸν
ἔειπεν, ὡς τοῖς ἄλλοις ἐπι-
μαρτυροῦμαι, αὐτὸν μὴ ὁρᾶν.

✕ Thales interrogatus, quomodo pacto optime & iuste viuereamus, Si, inquit, quæ in aliis reprehendimus, ea ipsi non faciamus.

Οὐδὲν ὄφελος τῆς κατηχήσεως,
ὅταν ἡ διδασκαλία ἐπιδοῖται
μὴ συμβαίνῃ τοῖς λεγομένοις.
ἔφη Χρυσόστομος.

Nihil iuuat institutio ver-
bis facta, nisi ipsius operis
exhibito dictis accedat,
dixit Chrysostomus.

Δίδυμος λέγων εἶπεν· τότε
αὐτοὶ διδάσκουσιν, καὶ πιστεύου-
σιν λέγοντες, ὅταν ἀφ' ὧν πράττει
πρωτεύῃ.

✕ Didymus dicere solitus est, Tunc proficit magister, & fidem dicendo facit, cum suis operibus docet.

Ισίδωρος ἔφη, εἶον αὐτοῦ
λόγον μακρόν ὄφελειν πικρῶς
εἶναι, ἢ λόγον αὐτοῦ εἶον.

✕ Isidorus dicebat, Vitam sine sermone plus iuuare posse, quam sermonem sine vita.

Πρώτῃ λογικῶς, καὶ λέγει
πρᾶκτικῶς ἔφη Ισίδωρος.

✕ Agito cum sermone, & dicito

dicito cum actione: dixit
Isidorus.

Locus XII.

DE ANIMI BO-
NIS, CVLTV ANI-
mi, Virtute.

AΝΗΘΕΝΗΣ ΠΟΙΩΝΤΑ ΔΕΙΝ
ΕΨΑΔΕΛΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΕΨΑΔΕΛΑ
ΑΚΗΙ ΝΑΥΑΓΗΣΑΝ ΠΙ ΣΥΝΚΛΥΜ-
ΕΗΣ. ΔΙΔΙΟΝΑΝ ΤΩ ΚΗΛΑΙ ΤΕΧ-
ΝΑΣ ΠΑΝΤΕΣ ΠΟΛΙΣ ΑΞΙΑΣ ΕΙΝΑΙ,
ΚΥ ΟΥ ΔΕΥΑΙΟΔΑΙ ΥΠΟ ΤΗΣ ΤΥΧΗΣ
ΑΦΑΙΡΕΤΕΔΩΑΙ.

✗ Antisthenes dixit, Ea pa-
randa esse viatica, quæ simul
cum naufrago enatarent:
Sentiens bonas artes ubiq;
esse in pretio, nec posse a
fortuna eripi.

Σωκράτης ἔλεγε, ἐν μόνον
ἀγαθόν εἶναι, τὴν ἐπιστήμην, καὶ
ἐν μόνον κακόν, τὴν ἀμνηστίαν.
πλοῦτον ἢ καὶ εὐχόσιον οὐδ' ἐν
κλήρον ἔχειν, πᾶν ἢ τέναντιοι,
κακόν.

✗ Socrates dicebat vnicum,
esse bonum, Scientiam, &
contra malum vnicum, In-
scitiam. Opes vero & nobi-
litate non solum nihil in
se habere honestatis, verum
& omne malorum genus
ex eis oriri.

Ὁ αὐτὸς ἠξίου τοὺς νέους
συνεχῶς κατὰ πρὸς ἐξοδα, ἵν' εἰ

μὲν κληρὸν εἶεν, ἀξιοζήτουντο·
εἰ δ' αἰσχροὶ περὶ δέμα τῶν δυσί-
θειας ἐπιτελεῖσθαι.

✗ Idem hortabatur iuuenes,
vt se tubiode ad speculum
contuerentur, vt si egregia
forma essent, nihil ea com-
mitterent indignum, Sin
minus, eam deformitatem
eruditione tegerent. hoc
est, quod corpori deesset, id
ingenii cultu pensarent.

Πρὸς τὸν παρασημασμένον
αὐτὸν πάλαι μισοεικόν. Εἰπέ
μοι Φρήν Ανθοδίνης, εἰ φωνὴν
ἔλασεν ὁ Ζεὺς, ἐπὶ τίνι αὐτὸν
ἐμνωθεῖσθαι. τοῦ δ' εἰπόντος,
Ἐπὶ κήλαι, Οὐκ αἰσχυρῆσθαι,
ἔφη, γενητὸς ἀφ' ὧν ἰ Σημῶ-
νων μύθων πρὸς ἡμᾶς σεμνωθεῖσθαι
ἐπὶ τοῖς τῆς ψυχῆς ἀγαθοῖς, ἢ
ἐπὶ τῶ κήλαι, ὅπερ αὐτὸν κρινόν
ὑποῖσθε σὺς τοὺς ἀνδριάντας.

Quidam adolescens cu-
rarat sese ex ære sculpendū,
& ad eam imaginem sese
conformabat. Hinc Anti-
sthenes, Si æs inquit, posset
vocem edere, qua de re po-
tissimum gloriaretur? De
pulcritudine, ait adolescens.
Non igitur, inquit, crube-
scis, cum de re inanima
gloriaris? Significans, ma-
gis gloriandū esse de bonis
animi, quam de forma,
quam haberet cum statua
communem.

Χαριδός ἐρωτηθεὶς, τίνα νομίζει πολιτείαν δεῖσθαι, ἔφη, Ἐν ἧσδε δεῖσθαι πλείστοι πολιτῶν ὁμοῦ παρὰ ἀλλήλους, αὐτοὺς ἰσῶς ἀγωνίζανται.

✕ Carillus interrogatus quā arbitraretur optimā Rempublicam, Respondit, In qua plurimi ciues inter se de virtute decertant, citra seditionem.

Locus XIII.
DE HONORE
VIRTVTI HABITO.

ΑΝτιθένης ἔφη τότε τοῖς πολιτείαις ἀποκινῶν μὴ δύνανται τὴν φωνὴν ἀπὸ τῶν ἀνομοκράτων ἀφαιρῆναι. τετέστιν ὅταν οἱ ἀγαθοὶ οὐκ ἀεργαῖον ἀποσηκόντως, ἔοι κενεὶ ἐχέουσαν δικὴν ἀπὸ τῶν ἀνομοκρατίων.

✕ Antisthenes dicebat, tunc ciuitatibus exitium imminere, cum in his nullū esset bonorum & malorum discrimen. Hoc est, cum boni non ornantur præmiis, & mali non suscipiunt pœnas sceleribus suis dignas.

Σόλων ὁ σοφὸς ἐπιστήνη εἶπεν ἄριστα οἰκείῳ τὴν πόλιν, ἐν ἧ τὸν ἀγαθὸν συμβόλῃσι τιμῶσται· κακίῳ δὲ οἰκείῳ, ἐν ἧ τὴν κακίῳ.

Solon ille sapiens optime

habitari dixit illam ciuitatem, in qua boni honorantur: pessime autem illam, in qua mali.

Μὴ πρῶτον δεῖσθαι, ἢ κακία παρρησιάζεται· ἔφη Σέξτος.

✕ Vbi virtus nō honoratur, ibi malitia libertate fruitur. dixit Sextus.

Λύσανδρος, Πέρσου ἐρωτήσαντι ποίαν μοίλιον ἐπινοεῖ πολιτείαν, ἧς ἔφη, τοῖς ἀνδρείοις δαίμοις τὴν ἀποσηκόντα ἀποδίδωσιν. ὡς ἦν τὴν δεῖσθαι ἀλλοῖς παρακαλεῖσθαι, καὶ τοῖς ἀνάνδρως τῇ ἀληθείᾳ παραξυνῆσθαι.

Lyander interrogate Persa, quam Rempublicam maxime probarer, Eam, inquit, in qua fortibus ac meticulous viris, cōgrua vtrisque reddantur. Senit virtutem præmiis inuitari, Ignauos excitari ignominia.

Πᾶντες ἔσονται πονηροὶ, μηδμίαν ἡμῶν τῶν δεῖσθαι ἐχέσθαι· ἔλεγε Οὐλιπῖαν.

Virtus si honore priuetur, quotus quisque erit, qui eam amplectatur? dicebat Vlpianus.

Ὁ αὐτὸς εἶπεν, ὁ τοῖς ἡμῶν ἀφαιρῶν,

ἀφαιρῶν, οὐτ' αὐτὸν ἀφαιρῶν τῆν πολιτείαν.

Idem dicebat: Qui honores tollit, is vna cum honoribus rempublicam tollit.

Κάτιν ὁ πρεσβύτερος ἔλεγε, τὸς τῶν δρετῶν αὐτῶν τὴν ἡμῶν ἰσότητά, ὡς ἐργασίας, τὴν δρετῶν αὐτῶν τῆς νότητος ἀφαιρῶν, ἢ ἡμέραν αὐτοῖς τοὺς πατέρας ὡς τὴν δρετῶν ἀφαιρῶν δεῖν, ἢ ἐὰν ἀφαιρῶν, αὐτὴ δρετῶν παρακμάζον.

X Cato senior dicebat, Eos qui virtutem suo honore defraudarent, ipsam virtutem a iuuentute auferre. Sentiens præmiis iuuenum animos accedendos esse ad virtutem, quæ si detrabas, ipsa virtus languescit.

Ἀντίγονος ἔπει νεανίσκους ἀνδρείους πατρὸς, αὐτὸς δὲ μὴ πάνυ δοκῶν ἀγαθὸς εἶναι πρακτικῆς, ἢ εἰς τὸ πατρὸς λαμβάνειν δόξα, Ἀλλ' ἐγὼ εἶπεν, ἢ μειράκιον, ἀνδραγαθίας, ἢ πατραγαθίας μισθὸς καὶ δόξα δίδωμι. Τὸ πᾶν νεανίσκων παροικελεύθρον, ἢ τὸ πατρὸς ἀνδρείων μισθὸς, εἰ ὅσον αὐτὸς λαβὼν εἴωθε, ποῦτον αὐτὸς ἢ εἴωθε δέχεται.

Antigonus adolescenti cuidam, qui patrem habuerat fortem, quanquam ipse

non admodum, vt videbatur, bonus erat miles. postulanti vt patris stipendia caperet, At ego, inquit, o adolescentule, non ob patrias, sed ob proprias cuiusque viri virtutes mercedem ac munera dare soleo. Hoc sermone iuuenem exstimulans, vt patris fortitudinem æquaret, si quantum illi capere soleat, vellet accipere.

Locus XIII.

DE BONORVM RARITATE.

Ἰσχυρὸς λύχνον μετ' ἡμέραν ἄφως, Ἀνθρωπῶν, φησὶ, ζητῶ. ἀντιπρόδρομος τῆς πόλεως τρεῖς τοῦτον εἶναι διεφθαρμένους, ὡς μετὰ αὐτῶν ἀξίους εἶναι.

X Diogenes quodam tempore lucernam accensam gestans obambulabat clarissima luce, Homine, inquit, quaero. Indicans ita ciuitatis mores esse corruptos, vt vix homine digni sint.

Ναζιανζηνὸς ἔλεγε: σαυῶν τῶν ἀγαθῶν κλήσιν καὶ ἀφαιρῶντες εἶναι, καὶ εἰ πολὺ τὸ μετῆλκον εἶναι καὶ ἀφαιρῶν.

X Nazianzenus dixit: Raram & arduam esse possessionem boni, licet multa sint, quæ

quæ ad bonum alliciant & prouocent.

Ὁ αὐτὸς εἶπε, Κακίας ῥῆον μεταλάθειν, ἢ δ' ἑστῆς μεταδοῦσιν.

Idem dicebat, Facilius esse vitii participem fieri, quam virtutem communiare.

Ὁ αὐτὸς ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς ἐξιστορίαις μὲν πυγμαχίαν εἰ πολλοὶ ἀνθρώποι λουῦνται, ἠγνήσατο. τῷ δὲ, εἰ πολλὸς ὄχλος ἀμυγλόρησεν. Οὐδ' ἄλλοι τῶν ἀνθρώπων λέξιν ὀλίγοις ἀργύριον.

Idem, cum e balneis redeūtem quidam rogassent, num illic esset multum hominū, negauit esse. Rursum interrogatus, an illic esset multa turba, annuit, Significans hominis vocabulum in paucos competere.

Ἐπαυλὴς καὶ ἀπὸ Ὀλυμπίων ἀφ' οὗ τ' πυγμαχίαν, εἰ ὄχλος ἴσ' πολλὸς: Πολὺς μὲν εἶπεν, ὁ ὄχλος ὀλίγοι δὲ ἀνθρώποι.

Sic redeuntem ex Olympiis quidam interrogabat, vidisset ne illic multam turbam? Turbam, inquit, plurimam, sed homines perpaucos.

Ὁ αὐτὸς εἶπε· ἀπὸ χειρῶν πρὸς ἄλλους τὴν μαχητικὴν ἀνίαν,

καὶ ἐδὲν ἔται ῥῆδιον, ὡς τὸ ἡμίονος κακόν.

Idem dixit: In promptu esse improbitatem, neque quicquā tam facile esse, quā fieri malum.

Πολλὴ ἀφ' οὗ τῶν ἡσυχίων ἐστὶν ἡ ὀνηλία, καὶ ἐξ ὑπόποτος ἐπὶ τὸ χεῖρον ἢ φύσις, ἔλεγε Χερυσσῆμος.

Magna facilitas est ad malitiam, & ad deteriora procliuus natura delabitur dixit Chrysostomus.

LOCUS XV.

DE AMBITIO- NE, ARROGANTIA, Superbia, Iactantia.

Ἀλέξανδρος ὁ μέγας, ἐλαφρῆς μὲν ὦν ἐ πῶδων, παρεσκευασμένος ὑπὸ τῷ πατρὸς, Ὀλύμπια δ' ὀρμειν ἐτάδιον, εἶπε, εἶπε, βασιλεῖς ἐξείν ἐμελλοῦ ἀνταγωνιστὰς.

Alexander magnus cum leuitate corporis & pedum celeritate polleret, patri hortanti, vt in Olympiis stadium decurreret, Facile, inquit, si reges habitur' essem concertatores.

Ἀλεξάνδρος στυμνωμένον υἱὸς ἐπὶ πολυμαχίαν, εἶπε ὧσπερ ἄλλοι τὰ πλείετα ἐσθιοντες, ὑγμῖνοι μὲν τῶν τει δέονται ἀποφει-

αποσφραγισμένων· οὕτως οὐχ οἱ πολλαί, ἀλλ' οἱ χρησιμὸι αἰῶνιν ὠφελοῦντες εἰσι σωσθεσίοι.

✕ Aristippus cuidā iactantifē, quod esset πολυμαθής, hoc est, multiplicis eruditionis, Quemadmodum, inquit, non hi, qui plurimum edunt, melius valent iis, qui sumunt, quantum opus est: Ita non qui plurima, sed qui vitia legerunt, studiosi & eruditi habendi sunt.

Διογένης πρὸς τὸν λέρναιον περὶ τῶν μετεώρων, Ποσειδῶν, ἔφη, πᾶραι δὲ τὸ εὐρανό;

✕ Diogenes cuidam de rebus cœlestibus ad ingenii ostentationem multa differentem, Quam nuper, inquit, de cœlo venisti?

Ἀριστοτέλης γεασσάμενος νεανίσκον καταφρυγμένον, μηδὲν δὲ ἐπιστάμενον· νεανίσκος, ἔφη, οἷός μοι δοκεῖς αὐτὸς εἶναι, ἐγὼ γλυοίμην, οἷον δὲ τῆ ἀληθείας ὑποσχεθῆς, τοιοῦτοί μοι οἱ ἐχθροὶ γίνονται.

✕ Aristoteles adolescentulum superciliis sublati superbientem conspicatus, sed nulla scientia præditum, Adolescentule, inquit, Vtinā talis essem, qualis tu tibi videris: qualis autem reuera es, tales fiant hostes mei.

Γάιος Καῖσαρ πολὺ χρόνον λυπῶν ἐν ταῖς Ἀλπίσι ἀπειρημένος, τῶν φίλων διὰ πρηνῶν εἰ καὶ ἐν ταύτῃ γαστρίᾳ εἰσι καὶ ἀμυδαὶ ἀεὶ ἀσπαρταῖον, ἐπιστὰς τῷ σὺννευ γλυοίμενος, μάλλον, ἔφη, ἐδουλόμην ἀσπαρταῖον εἶναι, ἢ δ' ὄπερ ἐν Ρώμῃ.

C. Cæsar castellum sterile in Alpibus prætergrediens, cum amici dubitarent, an & ibi de principatu contentiones æmulationesque essent, primum cogitabundus restitit, ac deinde dixit, Mallet hic esse primus, quā Romæ secundus.

Ὁ αὐτὸς τῷ Ἀλεξάνδρῳ πρὸς τὴν ἀναγνώσκον ἰδαίκευε, καὶ πρὸς τὸν φίλον εἶπεν, ὅτι ταῦτ' ἐγὼ τῷ ἡλικίῳ ἔχων ἐπέκησε Δαρῖον, ἐμοὶ δὲ μετρίως οὐδὲν πέπρακται.

✕ Idem legens res gestas Alexandri fleuit, adque amicos, hoc, inquit ætatis, qua ego sum, Alexander vicit Darium, a me vero ad hunc vsque diem nihil præclari facinoris gestum est.

Τὰς μὲν ἀσκήσεις τὸ πνεῦμα διδισσιν· τὰς δὲ ἀνοήτους ἀνθρώπους οἰήματα· ἐλεῖ δὲ Σωκράτης.

✕ Utres aer distendit, homines autem stultos falsa de se opinio: dixit Socrates.

Αλέξανδρ⊙ ἐπι πάς ὄν,
πολλὰ τοῦ Φιλίππου κατωρθώ-
τος, σὺν ἔχαρον, ἀλλὰ πῶς τὸς
σικωτῆς Φορβῆρους ἔλεγε παύσασ,
Ερμῶ δὲ ὁ πατήρ οὐδὲν δόσι-
λείψῃ. τῶν δὲ παίδων λιγυρῶτα
ὅτι Ταυτά σοι κῆρται. Τὴ δὲ ὁ-
φελος, εἶπεν, ἐγὼ ἔχω μὲν πολλὰ,
πρᾶξω δὲ οὐδὲν;

✕ Alexander puer adhuc, cū
Philippus pater multa præ-
clara feliciterque gereret,
nequaquā eo gaudebat, sed
ad pueros æquales ac colla-
taneos dicebat, pater mihi
nihil relicturus est. Illis con-
tra dicentibus, Imo hæc om-
nia tibi parat. Quid pro-
dest, inquit Alexander, si mul-
ta possidens agam nihil?

Ο αὐτὸς Ἀναξάρχου παρὶ κῆσο-
μαι ἀπείρας ἀκέρων, ἐδάκρυε,
καὶ τῶν φίλων ἐρωτῶντων ὁ, ἡ
πέπνηεν, Οὐκ ἄξιον, ἐφη, δα-
κρῦεν, εἰ κῆρμαν ὄντων ἀπί-
ρων, ἐνὸς οὐδέπω κύριοι γερῶ-
να μὲν;

✕ Idem cum audiuisset A-
naxagoram differentem,
innumerabiles esse mūdus,
illacrymassē dicitur. Ro-
gantibus nunquid accidisset
lacrymis dignum, An
non videor, inquit, meri-
to flere, qui cum mundi
sint innumerabiles, nos
nondum vnius domini facti
sumus?

Τιμόθε⊙ ὁ Θεὸς Κόνων⊙ εἰς
τὴν τύχην αὐτῶν πᾶ κατηρῆ-
μυται τῶν ἐχθρῶν πηρῶν,
καὶ γροφόντων ἐν πίναιξι κη-
μαίμων ἐκίνοι, τὴν δὲ τύχην
δικτυρῆς πόλεις ἀπερῶ ἀκού-
σαν, ἀρροικίζομεν⊙ καὶ γα-
λεπαίων πῶς τοῦ τῶν ποι-
οῦτῶς, αἰς δόσις ἐρῶ μὲν⊙ ἴσῳ
αὐτῶν τῆς ἐπὶ ταῖς πρᾶξις
δύξης, ἐφη τίτε πῶς τὸν δῆμον
ἐπανήκων ἐν στρατίας, οὐδὲν,
Ἀθηναῖοι ἄνδρες, τῆ τύχη μέ-
τεπ. πῶς Τιμόθεον μὲν οὐδὲ
φασὶν οὐτῶ φανέντα φιλόδημον
ἀντιμειρακιδῶσ δαμῶ
νιον, ὡς κηδὲν ἴη πρᾶξαι λαμ-
πρῶν, ἀλλ' ὅλας δόσις γάτορ
ταῖς πρᾶξις καὶ ἀποστροφῶν
τῶ δῆμῳ, τέλ⊙ ἐκπεεῖν τῆς
πόλεως.

Cum inimici Timothei,
Cononis filii, præclara ipsius
facta fortunæ adscriberent,
& in tabulis dormiente illo
fortunam vrbibus retia cir-
cumponentem pingerent,
ille acrius irritari, & pin-
gentibus grauiter succen-
sere cœpit, quasi rerum ab
se gestarum gloria priuaretur.
Aliquando autem ab
expeditione re bene gesta
rediens, ad populum conuer-
sus, Viri Athenienses, in-
quit, huius rei bellicæ nul-
lam sibi partē fortuna ven-
dicet. Ipsam deinde fortunā
aduersus ambitiosum Ti-
motheum

motheum adeo irritatam ferunt, vt nullum deinceps insignae facinus ab eo perpetratum esse constet, sed iniquis profus belligerantem auspiciis, & populum semper offendentem, ex ipsa demum patria eiectum profugisse.

Φασί τινες ὅτι χρησμήσας ἰαυτὸν ὁ Κορίστος πινθεδαπῶς, καὶ κηδίσας εἰς τὸ θρόνον ἤρθε Σόλωναι, εἰς τὴν ἡμέραν κηδίων τιθέαται· ὁ δὲ ἀλεκτερόνας εἶπε, Φασίανὺς καὶ τῶας· φυσικῶ γὰρ αὐταὶ κεχρησμηται καὶ μυρία κηδίωνι.

✠ Narrat quidam Cræsum aliquando regio more vestitum sedisse in throno, ac interrogasse Solonem, an vnamquam simile spectaculum vidisset? illum vero respondisse; se gallos, phasianos & pauones maiores cum admiratione spectasse, Quod color natius longe superet artificialem.

Φίλιππος ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς περὶ τὸν παλαίστρα καὶ μεθίστραφεις, ὡς εἶδε τὸ σάμαθες τὸν τύπον, ὃ Ἡρακλῆς εἶπεν, ὡς μικρῶ μέρους τὴν γῆς φύσιν μετρησάντες, ὅλης ἐφείμεθα τῆς οἰκουμενῆς;

✠ Philippus Macedonum rex aliquando in palæstra cadens, cum surgens corpo-

ris sui vestigium in puluere vidisset, Diu boni, inquit, Vniuersum orbem appetimus, cum natura miniam terræ partem fortitissimus?

Δάμις πρὸς τὸ ἐπιστάλεντα παρὰ τὸ Ἀλεξάνδρου θεὸν εἶναι ψηφισαῖσθαι, Συγχωροῦμεν, ἔφη, Ἀλεξάνδρου, ἰαυτὸν θεὸς κηδισαίμεν. κατεγράσει αὐτὸρ ὁ σφῶς τὴν κηδῆς τὸ ἀρζονὸς φιλοζυμίας, νομίζοντος δύνασθαι ἀναρρηθῆναι θεὸς κατὰ τὸ εἶδὸν ἄλλο, ἢ αὐτῶν πῶς ὄντων.

✠ Damis, cum Alexander Magnus per literas petiisset, vt decreto (Lacedæmoniorum) in numerum deorum referretur, Concedimus, inquit, Alexandro, vt si ita vult, Deus vocetur. Irrisit stultam principis ambitionem, qui putauerit ab iis posse creati deos, qui ipsi nihil aliud essent, quam homines.

Ορῶν ὁ Σακράτης τὸν Ἀλικιδάδην τετυφωμένον ἐπὶ τῷ πλοῦτῳ, καὶ μέγα φρονοῦντα ἐπὶ τῇ πεποιθείᾳ, καὶ τοῖς ἀγεαῖς, ἤραξεν αὐτὸν εἰς πνα τῆς πύλεως τύπον, ἐνθα ἀνέκειτο πινακίον, ἔχον γῆς περιόδον, καὶ ἀσραταίξας τὰ Ἀλικιδάδην τῷ Ἀτικῶ ἐνταῦθα ἀναζητεῖν, ὡς δ' αὖτε ἀσραταίξας

ἐξ ἑαυτοῦ ἰδίου ἀγροῦς κωτὸν ἀγροῦς
 ἴσται. Ὁ δὲ εἰπόντες, ἀλλ' οὐ
 δαμνοὶ γερομετρητοὶ εἰσὶν· ἐπὶ
 ἑστέοις οὐκ, εἴπε, μέγροι Φροναῖος,
 οἱ ποτὶ εὐδὸν μέγροι τῆς γῆς εἰσὶν;

X Socrates Alcibiadem ob
 diuitias inflatum, & super-
 bientem opibus præditiisque
 in quædam ciuitatis locum
 duxit, in quo suspensa erat
 tabula, terræ circuitum
 complexa. Iussit igitur Al-
 cibiadè Atticam in ea qua-
 rere: quam vt inuenit, sua
 etiam prædia inspicere præ-
 cepit. Quæ cum Alcibiades
 nusquam esse picta diceret:
 Cur igitur, Socrates inquit,
 ob illa superbis, quæ circa
 nullam terræ partem exsi-
 stunt?

Ἀριστοτέλης κατενοήσας με-
 τέρκιον ἐπὶ πολιτείας τῆς χλα-
 μύδος σεμνωτόμῳ, ἔφη, μειράκιον ἐπὶ παρθένῳ
 δὲ σεμνωτόμῳ.

X Aristoteles cum animad-
 uertisset sumtuosa chlamy-
 de adolescentulum se ia-
 ctantē: Non desines, inquit,
 adolescentule ouis pelle
 gloriari?

Locus XVI.

DE CALVMNIA,
 MALEDICENTIA,
 Obtreffatione.

Θεαρίδας ἐξ ἰφθίμου ἀκροῦν,
 ἠρατήρη εἰ δέξῃ ἐστὶ, Καί,
 εἶπεν, ἐξ ὑπέστην ἀγροῦς ἀγροῦς
 ἑστέοις, τίς ἀγροῦς ἀγροῦς
 βλαβερώτατον εἶναι.

X Thearidas cum gladium
 acueret, Rogatus a quopiā,
 Num acutus esset? Acutior,
 inquit, calumnia, indicans,
 Rem omnium nocentissi-
 mam esse calumniam.

Διογένης ἀκούσας ποτὲ πο-
 νηρῶ τον ἀσπὸν κηκῶς λέγοντος
 Πλάτωνος· πῶς εἶπεν, οὐτε γὰρ
 κηκῶς λέγων ἐκείνου πιστευθήσεται,
 ἔτε ἐκείνους σε ἐπαυθῶν.

X Diogenes, cum audiuisset
 aliquando hominem mo-
 ribus peruerfis, Platonem
 maledictis incesse, Desine,
 inquit: neque enim tu male
 de illo dicendo fidem merce-
 beris, neque is telaudando.

Μέμνων ὁ Ἀλεξανδρῶ πολε-
 μῶν ὑπὲρ Δαρείου ὁ βασιλέως,
 μεθοφύρον ἵνα ποικίλῃ ἐλασ-
 φημοῦ ἀσπληνῆ ἀπὸ Ἀλεξαν-
 δρου λέγοντος, τῆς λόγῳ πῶς
 ἐξας, Ἐγὼ σε, εἴπε, τρέφω κηκῶ-
 μῳ, ἀλλ' οὐ κοιδοῦσθαι μῳ
 Ἀλεξανδρῶ.

Memnon dux, quo tem-
 pore pro Dario rege bellum
 gerebat aduersus Alexan-
 drum, militem quendam
 mercenarium, Alexandro
 petulanter maledicentem,
 hasta

hasta percussit, Ego te, in-
quiens, alo, non vt Alexan-
dro maledicas, sed vt cum
eo pugnes.

Φίλιππος ὁ Ἀλεξανδροῦ
πατὴρ τοῦ Ἰσθμίου δημο-
γωγοῦ, ἔφη, χαίρειν ἔχων, ὅτι
λοιδοροῦντες αὐτὸν, βελτίονες
ποιοῦσι καὶ τὰ λόγια καὶ τὰ ἔργα.
Πειρώμεθα γὰρ αὐτοὺς, εἰπεὶ, ἄλλο
καὶ τοῖς λόγοις, ἔτι καὶ ἔργοις ψευ-
δομήρους ἐλέγχων.

✕ Philippus Alexandri pa-
ter dicebat se his, qui in Re-
publica Atheniensis admini-
stranda primores essent,
plurimam habere gratiam,
quod suis conuitiis effice-
rent, vt ipse tum oratione,
tum moribus euaderet me-
lior, quia conor, inquit, illos
dictis pariter & factis men-
dacii arguere.

Λοιδόρον Ἰνα ἐξελάσθη πῶν
Φίλων κελύδοντων, ἔφη,
ποιήσθη, ἵνα μὴ περιῶν ἐν πλεί-
οσι με κακῶς λέγη.

✕ Quidam petulantioris
linguae, maledicta conicere
solebat in Philippum: quare
amici eum hortabantur, vt
eiiceret in exilium. At ille
negauit se hoc facturum,
Ne, inquit, oberrans inter
plures male de me loquat-
tur.

Δίωτι ἀποδημιεύει ἀπὸ συμ-

πτοῦ ἀναστέφοντι περιπό-
μῳ κακῶς τις ἔλεγε, καὶ
βλασφημίας οὐδὲν ἀπιλιμπα-
νεν ὅσα ἠούχους εἶχε. ὡς δὲ καὶ
ἐπὶ πλείοσι οἰκίαις ἤλθε, μείλλοντι
αὐτῷ εἰσέναι ὁ λοιδορῶν, τί δαίς
ἔφη. ὡς δὲ ὄν εἶπεν ὁ Δίων, οὐ
δέ γάρ.

✕ Dionem Academicum e
conuiuio redeuntem, quidā
maledicus insectabatur, nul-
las non blasphemias eru-
ctans. Facebat Dion. Ingres-
suro autem iam domum
conuitiator ille dicebat :
Nihil vero respondes ? cui
Dion : Ne gry quidem.

Φλέισαρχος λίγντος ἱεροῦ
ὅτι κακῶς τις αὐτὸν ἐπέ-
νει, Θωμαζέω, εἶπεν, εἰ μὴ τις
αὐτῷ ἔφη, ὅτι ἀπέθανον. Ζῶντα
γὰρ σκῆνος οὐδένα καλῶς λέγει
δύσεται.

Phlistarchus cuidam nar-
ranti, ipsum a maledico
quodam laudari, demiror,
inquit, si quis illi dixit, me
mortuum esse, Nam ille de
vivo loqui bene potest ne-
mine.

Ἀριστοτέλης ἀκούσας ἑπὶ
τῷ Λοιδόρῳ Ἰσθμίου, ἔφη,
καὶ μεταστρέψας διδάσκων,
ἠρωτήσκειν κατὰ φρονεῖν πῶν μὴ
βλαπέντων, εἰ μὴ ἕως βλαπέ-
τεσθαι νομίζῃ.

✕ Aristoteles cum accepif-

set, quendam in ipsum dixisse conuitia, Absentem, inquit, vel loris cedat. Docens ea prorsus contemnenda, quæ non lædunt, nisi quis se lædi putet.

Διονύσιος ὁ βασιλεὺς ἀκέραιος, δύο νεανίσκους ποικιλιάσθημεν ἐπὶ αὐτοῦ καὶ τῶν τραυνίδος εἰρηκέναι παρὰ πότον, ἡμιφοτέρως ἐκάλεισεν ἐπὶ δέειπον. ὁρῶν δὲ τὸν μὲν παρανομοῦντα καὶ λυρῆνα ποικιλιά, τὸ δὲ ἡσυχίως καὶ μετ' ὀλιγαρίας τῆς πότισι χρωόμενον ἐκείνους μὲν ἀπέλυσεν, ὡς φύσιν παρρησιάζοντα ἑαυτὸν δὲ ἀπέλειπεν ὡς δύστηνον καὶ πολέμιον ἐκ ἀποχρήσεως.

Dionysius rex cum audiuisset duos adolescentes multa contumeliose de ipso & tyrannide inter compotandum dixisse, utrosque vocauit ad coenam. Cum autem vidisset alterum ex temulentia petulantem & multa nugantem, alterum vero modeste & caute bibentem: illum ut natura ebriosum & stolidum dimisit, hunc vero interfecit tanquam ex animi proposito maleuolum & inimicum.

Φίλιππος τὸν Ἀλέξανδρου πατέρα, ἐλοιδορεῖ τις τῶν κρητῶτων ἀνθρώπων καὶ πα-

ρήνοιο οἱ φίλοι διάκην τὸν λοιδορεῖ. ὁ δὲ ἔφη· σοὶ ἐστὶ κελὸν τούτο ποιῆσαι, ἵνα μὴ ἐν παλείοσι ἀπεργάζηται κακῶς λέγει ἡμῶς.

✕ Philippum Alexandri patrem conuitio afficiebat quidam effreni lingua præditus, Cumque amici hortarentur eum, ut conuitiatorem persequeretur: Non est, inquit ille, hoc faciendum, ne magis irritatus plura in nos iaciat maledicta.

Ἀλέξανδρος πηγήμιος ἐπὶ πρὸς λοιδορεῖσθαι, βασιλικὸν, ἔφη, ἐπὶ οὐ ποιεῖται, κακῶς ἀκούειν.

✕ Cū Alexander audiuisset esse quendam, qui conuitiis ipsum impeteret, Regium est, inquit, cum benefeceris, male audire.

Χρυσόστομος εἶπεν. Οὐ δύναται τις ἐν δρετῇ ὄντως παρὰ πάντων κελῶς ἀκούειν.

✕ Chrystostomus dixit: Nō posse fieri, ut illi qui virtutem colunt, bene audiant ab omnibus.

Θουκυδίδης ἔφη, Διαβολαὶ οὐ σῶφρον οὔτε λέγειν ὡς ἀλλήλους, οὔτε τῶς ἀκούοντας ἀποδέχεσθαι.

✕ Thucydides inquit: Non decet

deceat calumnias neque aliis narrare, neque audiendo suscipere.

Locus XVII.

DE CVRIOSITA-
TE, ΠΟΛΥΠΡΑΓ-
ΜΟΣΥΗ.

⊙ Ἀλλῷ εἰς τὸν οὐρανὸν ἐ-
ράνωσα, καὶ ἐμπεσοῦσα εἰς
βάραθρον θεοπάκουα θεορούσα,
δικαίαν παθεῖν, ἐφ' ἧς ὡς πικρὰ
ποσὶν ἀγνοῶν, τὰ ἐν οὐρανῷ
ἐσκόπη.

Thaletem in caelum sus-
picientem, & lapsum in ba-
rathrum ancilla conspicata,
merito id illi accidisse dice-
bat: qui cum quæ ante
pedes essent, ignoraret, cœ-
lum contempleretur, vt
cognosceret.

Ἐξελαζόντων ἡνῶν, εἰ ὁ κῆρ-
μῶ ἐμψυχῶ, καὶ αὐτῆς, εἰ
Φαίεργειδῆς ὑμεῖς, εἶπεν Δη-
μῶναξ, ἀεὶ τοῦ κῆρμυ πολυ-
πραγμοῦσθε, ἀεὶ δὲ τ' ἰαυτῶν
ἀκρομαίας ἐφροντίζετε.

Cum quidam exquire-
rent, an mundus esset a-
nimatus: & rursus, an glo-
bulus: vos, inquit Demo-
nax, de mundo solliciti estis,
at vestram ipsorum immu-
nitiem non curatis.

Ἀσρολόγου ἡνὸς καὶ ἀγροῦν

ἐπίδ' εἰκνυῖτ' ἐν ἡνικακίω
καταρράφους τοῦ ἀστέρου, καὶ
φάσκοντ' ὅτι οὗτοί εἰσιν οἱ
πλανῶντες τῶν ἀστέρων, Διο-
γένης ἐπιπέσας μὴ ψεύδο-
εἶπεν, ὡς εἶπατε· οὐ γὰρ οὗτοί εἰ-
σιν οἱ πλανῶντες, ἀλλὰ οὗτοι,
δ' εἴξας αὐτὰ τὰς παρακρηζο-
μήρους.

Cum Astrologus quidam
in foro stellas in tabella
quadam depictas monstra-
ret, atque diceret, En tibi
hic stellas errantes, audiens
Diogenes: ne mentiare, in-
quit, Bone vir: stellæ enim
non errant, sed illi, ostensis
illis qui assidebant.

Ευκλείδης ἔλεγε ὑμῶν
νοῦσα νοσῆν πάντα ἀείεργον,
τὸν τὰ ἀπόστρα πολυπραγμο-
νοῦσα.

Euclides dicere solitus
est, omnē curiosum, aliena
solicite curantem, valentem
ægrotare.

Ξενοφῶν εἶπεν, ἀδύνατον
πολλὰ τεχνῶν ἄνθρωπον,
πάντα καλῶς ποιεῖν.

Xenophon dixit, Nemine
posse multa simul facere, &
eadem recte.

Φακίω ὁ Ἀθηναῖος ἔλεγε,
χρηστέον πολλὰς ὁδὸς ἅμα τοῦ
εἰς ἐαυτὸν.

Ignocion Athenienfis dixit, difficile esse, multas vias simul ingredi.

Locus XIV.

DE CONCORDIA.

Σ Κίλυρος ὀγδοήκοντα παῖδας ἀρρένας ἀπελιπών, ἰπέειπὸν ἑμείλιε, δεσμῶν ἀκροῦν ἐκείσεσθε ἀσπίδων ἐκείλαστε κἀσθραύσατε πάντων δὲ ἀπαρηρῶσάστων, κἀδ' ἐν αὐτὸς ἐξελῶν ἀκρόνποι, ἀπαντα βραδίως σπυκλάσε· διδάσκων ἐμείλους, ὅπ σπυκλώτες ἰχυροὶ ἀκροῦν ἐσσι, ἀδένεις δ' ἔσονται ἀκροῦν ἐσσι κὲ σπυκλώσαντες.

Scilurus octoginta habēs liberos masculos, quum esset moriturus, fasciculum iaculorum singulis porrexit, iussitque rumperē. Id cum singuli faterentur impossibile, ipse singula iacula exemit, facileq; fregit, filios admonens iis verbis, si concordēs eritis, validi inuictiq; manebitis. Cōtra si dissidis & seditione distrahemini, expugnatu eritis faciles.

ΑγοσίλαⓄ ἐπιζητηῦν τὸς πνὸς ἀκροῦν ἢ ἀπὸ τῆς Σπύρτης; οὐ λίθοις, ἔφη, κἀξύλοις δ' εἰ τὸ τῆς ἀκροῦν πόλις, τῆς δὲ πῶν ἐνοικούντων ἀρετῆς, οὐδ' ἐσσυζῶ γινυσιν ἢ ἀκροῦν, οὐδ' ἐν

τῆς δ' ἀκροῦν εἶναι μῶλον ἀκροῦν.

Interrogatus Agefilus, Cur Sparta non cingeretur mœnibus? Respondit, Civitatem non faxis, sed incolentium virtute muniri oportere, quos si iangat concordia, nullus potest esse murus inexpugnabilior.

Ἀντιθένης ἔφη, ὁμοῦντων ἀδελφῶν συμῶσι πάντος τῆς ἰχυροῦν εἶναι.

Antisthenes dicere consuevit, Fratrum concordia quouis muro firmius esse munimentum.

Λέων ΒιζαντιῦνⓄ ἦκε δὴ ποτε τὸς Ἀθηναίους σπυκλώσε ἀκροῦν. ὁφθῆς δὲ μικροῦς κὲ γλακροῦς, πὲ εἶπεν, εἰ πῶν γυμνασίου μου θεάσασθε μέγλις ἐκικονομῶντες πὲ τὸ γένυ, πῶν οὐ ἐγχετο γλακροῦς. ἀλλ' ἡμαῖς, ἔφη, μικροῦς εὐτῶς ὄντες, ὅταν ἀκροῦν ἐσσι κὲ Βιζαντιῶν πόλις ἐκικροῦν.

Leo Bizantius venit Athenas ad populum inter se dissidentem atque discordantem orationem habiturus. Vbi autem in suggestu prodidisset, ob staturæ breuitatem risu exceptus est. Hic ille, quid, inquit, o viri Atheni-

theniēses, si vxorem meam videretis, quæ tam pusilla est, vt vix ad genua mea pertingat? Ad hanc vocem cum maior etiam populifus concitatus esset, At nos, inquit, ita paruos, vbi inter nos dissidemus, vix ciuitas Constantinopolis capere potest. ¶ Sed alii hanc narrationem hoc modo & quidem probabilius ac festiuus recitant. Cum Leo Bizantius prodiiisset ad populū dicturus de concordia, ipsa statim specie risum mouit populo, quod obesus esset, ac ventre prægrandi. At ille nihil turbatus risu multitudinis, Quid, inquit, ridetis viri Athenienses? Vxor mihi est me multo obefior, & tamen concordēs vnus capit lectulus, discordes ne tota quidem domus.

Locus XIX.

DE CONVIVIO.

Σωκράτης καλέσας ἐπὶ δέσπον πλεσις, καὶ τῆς Ξανθίππης ἀδελφῆς, εἶπε, Θάρρα. εἰ μὴ γένοιτο μέγιστοι, συμπόσιον δεῖν αὐτοῖς εἰ δὲ φαῦλοι, ἤμῃν αὐτῶν οὐδὲν μὲ λήξει.

X Socrates inuitauerat di-

uites aliquos ad cœnam: ob id cum sollicita esset Xanthippe, quod apparat⁹ esset perquam exiguus, Bonò animo sis, inquit Socrates, Nam si frugi temperantesq; sunt, boni consulent: sin minus, nulla nobis horum cura esse debet. Alii sic referunt: Cum admoneretur ab amico Socrates, quod excepturus hospites admodum tenuem fecisset apparatus, Si boni sunt, inquit, fatis erit, sin minus, plus fatis.

Τῶν εἰσόντων εἰς τὰ σοσιῆνα, ἐχέσῃ δεικνύων ὁ πρῶτος περὶ τῆς Λακιδαιμονίων τοῦ θυραῦτος τῶν φησὶν, εἰδὲ εἰς ἐξέρχεται λόγος. διδάσκων, οὐδὲν τῶν μετὰ περὶ σίας ἐν συμπόσιον εἰρηρῶν, ἐξαγορεύειν δεῖν.

X Ad publica conuiuia ingredientibus, qui natu erat maximus inter Lacedæmonios, singulis ostendebat fortes diceas, Per has nullus egredietur sermo. Admonens nihil effutendum, si quid liberius dictum esset in conuiuio.

Τιμέθε τῆς πρῶτης δεδειπηκῶς ἐν ἀκαδημία περὶ Πλάτωνι μουσικῶν καὶ λιπὼν δέσπον, ὡς οἱ περὶ Πλά-

των δευτηνησωντες, η εισωλευον
ηδως γινονται. διδασκων, τα
λιπα δείπνα, παντων ηδιστα και
υγιεινοτατα ειναι.

Timotheus cum pridie
in Academia cœnæ Platonis
Philosophicæ ac frugali
interfuisset, dixit: Qui cum
Platone cœnarent, eos pos-
tredie etiam suauiter viuere.
Innuens frugales cœnas,
omnium saluberrimas &
iucundissimas esse.

Οι Λακεδαιμόνιοι εν τοις
συστοιχοις | α μρ λιπα λι, ινα
οι νεοι εδηζωνται μηδεποτε
μινεσθαι παληροις] αδε τα μι-
λη εαποιδουζον, α μρ, ουδεν
επερον ειχαν, η επιμους των
θρονικας ησαντων, και υπερ
της πατρειας. Δποθανοντων,
η φθουρος των τρεσων των. Τελ-
ων δε χρων οντων κατε τις
τρεεις ηλικιας. ο μρ των μαρτυ-
ρων, δεχομεν ηδεν, Αμεις
ποτ' ημεις αλλημει νεανιαι.
ειπα ο των ακραζοντων αυ-
δρων αμεισομεν, Αμεις δε
γ' εμρ: αι δε θελης, αυζασ-
διο. ο δε τρειτ ο των παιδων
Αμεις δε γ' εδομεθα παλαι
κρηρρονες.

x Lacones in conuiuio pub-
licis (quæ frugalissima in-
stituebant, vt frugalitati
inde iuuentus assuefieret)
carminum utebantur rati-
one, quæ vel laudes essent

corum, qui generose vixif-
sent, ac pro patria mortui
essent: vel vituperationes
eorum, qui timidi fuissent.
Instituebant autem tres
choros secundum tres æta-
tes: quorum primus, qui
senior erat, canebat, *Nos o-
lim validi fuimus iuuenes:*
Secundus florentis ætatis
respondebat, *Nos autem sum-
mus, ac firmus, contemplare:*
Terminus puerorum canta-
bat, *At nos erimus multo
fortiores.*

Βαρρων εγραψεν, τον των σω-
δειπνουτων χρησμεν οση ε-
λαττω ειναι δεν των χειριτων,
ουδε παλειω των μουσων. του-
τεση, οση ελαττω τριων, ουδε
παλειους, η ενια.

Varro scripsit, numerum
conuiuiarum non debere
minorem esse, quam Grati-
arum numerus sit, neque
numeriosorem quam Mu-
sarum, Hoc est, Non debere
esse pauciores, quam tres,
neq; plures, quam nouem.

Πλουταρχος εφη, δεν των
επι δειπνοις ικοντα, τοις πα-
ρακειμενοις χρησθαι, και μη-
δεν αιτειν αλλο, μηδ' εξε-
λιγχειν.

+ Plutarchus dixit, Eum
qui ad conuiuium venit,
debere illis, quæ apponun-
tur,

tur uti, neque vel alia postulare, vel apposita culpare.

Ο Διγνήθησθε σκελετός, ὃν ἐπεικῶς εἰσφύροντες εἰς τὰ συμπόσια παρῆθενται, καὶ παρακαλοῦσι μεμνηῶσαι τὰς δὴ θιούτους ἐσοδμούς. καὶ παρῆ ἀχαρῆς καὶ ἀαρῆσθε ἐπικώμῃσθε ἤκων, ὅμως ἐχθρὰ πρὸς κερῶν, εἰ μὴ παρῆσθε τὸ πίνειν καὶ ἡδοναθεῖν, ἀλλὰ πρὸς φιλίαν καὶ ἀγάπην ἀλλήλων παρῆσθε πειται, καὶ παρακαλεῖ τὸν βίον, μὴ τῷ χρόνῳ βραχυῶν ὄντα, παρῆσθε κακῶς μακρῶν ποιῶν.

Ægyptii in conuiuia sua inferre solebant scelerum, id est, exsiccata hominis atque inter se compacta ossa, hortariq; conuiuas, ut meminerint, se non multo post tales fore. Is quanquam ingratus & intempestiuus est commessator, tamen suum habet locum, non ad potum & voluptates, sed ad mutuum amorem dilectionemq; cohortans, monensq; vitam breue tempus sortitam, non debere malis rebus longam reddi.

Σιμωνίδης ὁ ποιητὴς ἐν ἑνὶ πέτρῳ ξένον ἰδὼν κατεκείμενον σιαπῆ, καὶ μηδὲν ἀφελεζόμε-

νον, ὃ ἀνθρώπε εἶπεν, εἰ μὲν ἡλιθιοσθε εἰ, σοφὸν παρῆσθε πειεῖς, εἰ δὲ σοφὸς, ἡλιθιον ἀμαθίαν γὰρ ἀμεινον κρύπτειν ἔργον δὲ ἐν αὐτίσει καὶ παρῆσθε οἶνον.

Simonides Poeta quodam in conuiuio cum videret hospitem accumbere tacitum, & cum nemine verba commutantem, Mi homo, dixit, siquidem stultus es, sapiens factum edis: si sapiens stultum. Etenim inficitiam præstat occultare: verum hoc difficile est inter pocula.

Ἐπὶ Φίλιπποσθε ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς τῷ πινῆσθε ξένου κληθεῖς ἐπὶ δεῖπνον ἐν ὁδῷ πολλοὺς ἐπήγετο, καὶ τὸν ξένον εἰώρα θεουδοῦμενον [ὡς γὰρ οὐκ ἰκανὰ τὰ παρασκεύασμασθε,] παρῆσθε πειτων τῶν φίλων ἐκείσθε, παρῆσθε χροῶν ἐκέλευεν ἀπολυπεῖν. οἱ δὲ πειθόμενοι καὶ παρῆσθε δεκῶντες, σὺν ἡδονῇ πολλὰ, καὶ πᾶσιν οὐτως ἤρκεσε.

Philippus Macedonum rex ab hospite quodam inuitatus ad cenā, inter eundem forte obuios secū adduxit umbras. Vbi autem sensit hospitem turbari, quā multis non sufficeret apparatus, præmissis ad singulos amicos puero, iussit

vt placentæ feruarent locū :
illi persuasi dum placentam
exspectant, paululum ede-
bant : ita factum est, vt coc-
na sufficeret omnib. Faceto
ioco simul & elusit amicos,
& hospitis pudori subuenit.

Διογένης αἰεὶ τὸ πτόμαρον
πέια ἔφα δὲ εἰ δόξαιεν, Εἰ μὲν
πλάσιον, ἔφη, οὐκ ἔστιν· εἰ δὲ
πένης, οὐκ ἔστιν.

Diogenes interroganti
quamam hora prandendum
esset, Si diues est, inquit,
quando vult, si pauper est,
quando habet.

Ἐν ταῖς ἐπιστάσεσι μέμνησο, ὅτι
δύο ὑποδέχῃ, σώματι καὶ ψυχῇ. Ἐ
ὁ, πᾶν τὸ σῶμα πτῶσι, τὸ πτό-
μαρον ἐξέχεται· ὁ, π δὲ αὐτῇ
ψυχῇ, ἀσπᾶν τὸς θρηῖς. ἔφη
Ἐπίκτητος.

In conuiujs memento
tibi duos hospites excipi-
endos esse, nempe corpus &
animam : & quicquid in
corpus contuleris, id statim
effundi: quod autem in ani-
mam, perpetuo seruari.

Χίλων ἔφασκεν, Ἐπὶ μὲν τὰ
δέεινα τῶν φίλων βαρδύεις, ἐπὶ
δὲ τὰς ἀτυχίας τεχνίως πορδύ-
ειται δ' εἶν.

Χ Chilo dicere solebat, Ad
conuiuia amicorum tarde,

ad calamitates vero eorum
cito accedendum esse.

Πρέπι[ὡσαύτῃ τις κενεζόντως
εἶπε] τὸ συμπόσιον εἶνευ ὀμγιον
τοῖς ζῳάμοισιν, ὧν τὰ μὲν εἰσι
φωνήεντα, τὰ δὲ ἡμίφωνα, τὰ
δὲ ἄφωνα. Φωνήεντα μὲν εἰσι
οἱ ζῳεῖντες, καὶ οἱ πεπρωτοὶ μῦθοι,
καὶ οἱ φερόμενοι, καὶ οἱ ἐμπέροι.
ἡμίφωνα δὲ εἰσι οἱ νωότεροι, οἱ
ἔρωτῶ μῦθοι, σιωτῶ μως καὶ κρο-
μῶς κατακρανίδωσαν. οὐδὲ
ἔρωτῶ μῦθοι, ἔρωσαν ἄφωνοι, εἰδὲ
τοῖς ἀλλοῖς λόγῳσι παρνοχλεί-
τωσαν.

Conuiuium (vt quidam
sapienter dixit) sit simile
Alphabeto, in quo sunt li-
teræ Vocales, Semiuocales,
& Mutæ. Vocales sunt fen-
nes, docti, prudentes, vsu
periti. Semiuocales sunt
iuuenes, qui interrogati
breuiter & modeste respon-
deant. Non interrogati, sint
muti, nec alios loquentes
interpellent.

Locus XX.

DE DEO.

⊙ Ἀλλῆς ἐρωτηθεῖς, πὶ ὁ Θε-
ός ; τὸ μήτε δόξαν μήτε
τελευτῶν ἔχον, ἔφη.

Thales Milesius interro-
gatus, qd esset Deus? Quod
principio & fine caret, re-
spondit.

Ὁ αὐτὸς